

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “มคฺค — หนทาง”

คำว่า **มคฺค** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง [อ่านว่า มัค - คะ] แปลว่า **หนทาง** มีทั้งหนทางถูก (สัมมามรรค) และ หนทางผิด (มิจจามรรค) หนทางผิด ก็นำไปสู่ความผิด เป็นไปเพื่อความเกิดมากขึ้นแห่งอกุศลธรรมทั้งหลาย แต่ถ้าเป็นหนทางถูกแล้ว เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของปัญญา จนกระทั่งสามารถดับกิเลสได้ตามลำดับ ซึ่งเป็นมรรคมรรค ๘ มีความเห็นชอบ (ปัญญา) เป็นต้น ดังข้อความจากพระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย คาถา-ธรรมบท ว่า “ทางนี้เท่านั้น (คือ มรรคมรรค ๘) เพื่อความหมดจดแห่ง**ทัสสนะ** (คือมรรคและผล) ทางอื่น ไม่มี, เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลาย จงดำเนินตามทางนี้ เพราะทางนี้ เป็นที่ยังมารและเสนามารให้หลง, ด้วยว่า ท่านทั้งหลาย ดำเนินไปตามทางนี้แล้ว จักทำที่สุดแห่งทุกข์ได้; เราทราบทางเป็นที่สลัดลูกศร (คือกิเลส) แล้ว จึงบอกแก่ท่านทั้งหลาย, ท่านทั้งหลาย พึงทำความเพียรเครื่องเผากิเลส, พระตถาคตทั้งหลาย เป็นแต่ผู้บอก, ชนทั้งหลายผู้ดำเนินไปแล้ว มีปกติเพ่งพินิจอยู่ ย่อมหลุดพ้นจากเครื่องผูกของมาร (กล่าวคือ วัฏฏะ)”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษา มีความละเอียดลึกซึ้ง เห็นได้ยาก และที่สำคัญ แสดงถึงสิ่งที่มีจริงในชีวิตประจำวันที่ไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่าเป็นธรรม การที่จะเข้าใจธรรมได้นั้น ต้องอาศัยการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม สะสมปัญญาไปตามลำดับ และจะต้องอาศัยกาลเวลาอันยาวนานในการอบรมเจริญปัญญา สะสมไปทีละเล็กทีละน้อย ขึ้นชื่อว่าชาวพุทธแล้ว ต้องเป็นผู้ฟังพระธรรม และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะไปหาทางลัด ด้วยการไปทำอะไรที่ผิดปกติ ไปปฏิบัติผิดด้วยความเป็นตัวตน มีความจดจ้องต้องการ นั้นไม่ใช่หนทางที่จะทำให้รู้ความจริง เพราะหนทางลัด เป็นทางหรือวิธีของความไม่รู้ เป็นความเห็นผิด ถ้าดำเนินตามทางที่ผิด ซึ่งเริ่มด้วยความเห็นผิด โดยมีความไม่รู้เป็นประธาน ทุกอย่างก็ย่อมผิดทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นความตรึกนึกคิด ความเพียร ฯลฯ ก็ล้วนผิดทั้งหมด กล่าวโดยสรุปคือ ผิดทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมเลย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้บอกทางเท่านั้น ว่าทางที่ถูก ที่เป็นไปเพื่อการรู้แจ้งอริยสัจธรรม ถึงความเป็นผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลส คืออะไร นั่นก็คือ การอบรมเจริญปัญญา อบรมเจริญมรรคมรรค ๘ มีความเห็นชอบ (ปัญญา) เป็นต้น ซึ่งเป็นทางเดียวเท่านั้นจริง ๆ ที่จะเป็นไปเพื่อการดับทุกข์หมดจดจากกิเลสได้ในที่สุด ส่วนการจะดำเนินตามทางดังกล่าวหรือไม่ นั่น ก็เรื่องของแต่ละบุคคลจริง ๆ ตามการ สะสม ถ้าเป็นผู้ดำเนินตามทางดังกล่าว ผลก็คือ สามารถไปถึงการดับกิเลสทั้งหลายได้ในที่สุด แต่ต้องอาศัยกาลเวลาอันยาวนานในการอบรมเจริญปัญญา ไม่ใช่เพียงแค่ชาตินี้ชาติเดียว แต่ในทางตรงกันข้ามถึงแม้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงแสดงหนทางที่ถูกต้องแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่ดำเนินตามทางดังกล่าว ก็ย่อมเป็นผู้ไม่ได้รับประโยชน์จากพระธรรม ไม่เข้าใจความจริง และไม่สามารถออกไปจากวัฏฏะ ยังเวียนว่ายตายเกิดอย่างไม่มียันจบสิ้น ไม่สามารถพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้เลย เพราะฉะนั้น พระธรรมจึงไม่สาธุระ (คือ ไม่ทั่วไป) กับทุกคน ผู้สะสมเหตุที่ตีมาแล้ว เคยได้ยินได้ฟังพระธรรมมาแล้วเท่านั้นที่จะเห็นประโยชน์ และพร้อมที่จะรับฟัง ซึ่งจะเป็นผู้ได้ประโยชน์จากพระธรรมอย่างแท้จริง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com , โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๗๐๖]